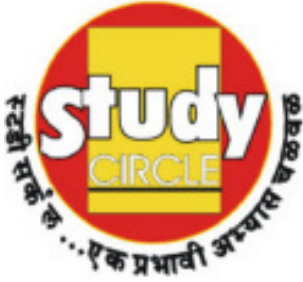

Study Circle Career Development Institute

AMC Paper - 1996

A

Time : 1 Hrs.

Marks : 200

INSTRUCTIONS

1. IMMEDIATELY AFTER THE COMMENCEMENT OF THE EXAMINATION, YOU SHOULD CHECK THAT THIS TEST BOOKLET DOES NOT HAVE ANY UNPRINTED OR TORN OR MISSING PAGES OR ITEMS, ETC. IF SO, GET IT REPLACED BY A COMPLETE TEST BOOKLET.
2. Please note that it is the candidate's responsibility to encode and fill in the Roll Number and Test Booklet Series A, B, C or D carefully and without any omission or discrepancy at the appropriate places in the OMR Answer Sheet. Any omission/discrepancy will render the Answer Sheet liable for rejection.
3. You have to enter your Roll Number on the Test Booklet in the Box provided alongside. DO NOT write anything else on the Test Booklet.
4. This Test Booklet contains 100 items (questions). Each item is printed both in Hindi and English. Each item comprises four responses (answers). You will select the response which you want to mark on the Answer Sheet. In case you feel that there is more than one correct response, mark the response which you consider the best. In any case, choose ONLY ONE response for each item.
5. You have to mark all your responses ONLY on the separate Answer Sheet provided. See directions in the Answer Sheet.
6. All items carry equal marks.
7. Before you proceed to mark in the Answer Sheet the response to various items in the Test Booklet, you have to fill in some particulars in the Answer Sheet as per instructions sent to you with your Admission Certificate.
8. After you have completed filling in all your responses on the Answer Sheet and the examination has concluded, you should hand over to the Invigilator only the Answer Sheet. You are permitted to take away with you the Test Booklet.
9. Sheets for rough work are appended in the Test Booklet at the end.
10. **Penalty for wrong answers :**
THERE WILL BE PENALTY FOR WRONG ANSWERS MARKED BY A CANDIDATE IN THE OBJECTIVE TYPE QUESTION PAPERS.
  - (i) There are four alternatives for the answer to every question. For each question for which a wrong answer has been given by the candidate, **one-third** of the marks assigned to that question will be deducted as penalty.
  - (ii) If a candidate gives more than one answer, it will be treated as a **wrong answer** even if one of the given answers happens to be correct and there will be same penalty as above to that question.
  - (iii) If a question is left blank, i.e., no answer is given by the candidate, there will be **no penalty** for that question.

DO NOT OPEN THIS TEST BOOKLET UNTIL YOU ARE TOLD TO DO SO

AMC, MCGB, Examination Paper -1996
Screening Test

- १) भरतीच्या कोणत्या पद्धतीमध्ये जुन्या अनुभवी अधिकाऱ्याऐवजी तरुण अधिकाऱ्यांना वरिष्ठ पदावर घेतले जाते?
१) पदोन्नती २) प्रत्यक्ष भरती ३) अंतर्गत भरती ४) अप्रत्यक्ष भरती
-
- २) गरजाधिष्ठित श्रेणीवर आधारित गरजांची अचूक रचना दर्शवा -
१) आत्म-सन्मान २) आत्म-प्रगती ३) उदरनिर्वाह
४) सहकाऱ्यांची मान्यता ५) नोकरीची शाश्वती
१) २-४-५-३-१ २) १-३-५-२-४ ३) १-४-५-३-२ ४) ३-५-४-१-२
-
- ३) मंत्रिमंडळ सचिवालय ..... या रूपाने कार्य करते.
१) सूत्र अभिकरण २) तांत्रिक यंत्रणा ३) सामान्य यंत्रणा ४) कनिष्ठ अभिकरण
-
- ४) महाराष्ट्रातील महानगरपालिकेत ..... ही परिणियत निकाय आहे.
१) स्थायी समिती २) चौकशी समिती
३) अनुशासन कारवाई समिती ४) शिक्षण समिती
-
- ५) प्रॉव्हिन्शियल कार्पोरेशन अधिनियम १९४८ ..... यांना लागू होतो.
१) भारतातील सर्व राज्ये २) केवळ केंद्रशासित प्रदेश
३) महाराष्ट्रातील सर्व शहरे ४) केवळ महाराष्ट्र शासनाने जाहीर केलेली शहरे
-
- ६) भारतीय संविधानाच्या ..... प्रावधानान्तर्गत सुधार प्रन्यास स्थापन करता येते.
१) यादी-२ २) यादी-३ ३) अनुसूचित-४ ४) अनुसूचित-९
-
- ७) "व्यवस्थापन" हे प्रशासनाचे अंग आहे असे कोणत्या विचार परंपरेने मान्य केले आहे?
१) अमेरिकन २) भारतीय ३) ब्रिटिश ४) मार्क्सवादी
-
- ८) "आज्ञेची एकता"चा मुख्य प्रवर्तक कोण?
१) टेलर २) मिलेट ३) फेऑल ४) यापैकी कोणीही नाही
-
- ९) पर्यवेक्षणाचे कार्य ..... हे आहे.
१) नियम निर्मिती २) लक्ष्य निर्धारण ३) आदेश देणे ४) निर्देश देणे

- १०) जेव्हा अधिसत्तेने प्रत्यायोजन करावयाचे असते तेव्हा ते ..... असावे लागते.
 १) गोपनीय २) लेखी ३) मौखिक ४) ऐच्छिक
-
- ११) नोकरशाहीच्या संकल्पनेचा उगम झाला, तो देश आहे .....
 १) इंग्लंड २) अमेरिका ३) फ्रान्स ४) जर्मनी
-
- १२) गुणवत्ता वर्तुळाच्या यशाकरिता पाहिजे .....
 १) मोठा समूह २) छोटा समूह ३) मध्यम आकार समूह ४) विभक्त समूह
-
- १३) प्रभावी अंतरणास अडथळा निर्माण करणारे कारण .....
 अ) अंतरणास वरिष्ठांची नाखुषी ब) कनिष्ठांची अंतरण स्वीकारण्यात नाखुषी
 क) बरोबरीच्या सहकार्यांचे असहकार्य ड) व्यवस्था जागची हलत नाही म्हणून
 १) "अ" बरोबर आहे २) "ब" बरोबर आहे
 ३) "अ" आणि "ब" बरोबर आहेत ४) "अ", "ब", "क" आणि "ड" सर्वच बरोबर आहेत
-
- १४) अ) हेन्री फेयॉल फ्रेन्च गृहस्थ होता.
 ब) हेन्री फेयॉल एक उद्योगपती होता.
 क) व्यवस्थापन शास्त्राच्या १४ सिद्धांतांचा उद्गाता हेन्री फेयॉल होता.
 ड) हेन्री फेयॉलला शास्त्रीय व्यवस्थापनशास्त्राचा जनक मानले जाते.
 १) (अ) बरोबर आहे २) (अ) आणि (ब) बरोबर आहेत
 ३) (अ), (ब) आणि (क) बरोबर आहेत ४) वरील सर्व बरोबर आहेत
-
- १५) खालीलपैकी कोणती जोडी अचूक आहे?
 १) अब्राहम मॅस्लो = एक्स आणि वाय थिअरी २) हर्जबर्ग = टू - फॅक्टर थिअरी
 ३) व्हिक्टर ब्रूम = नीड-हायराकी ४) एम. पी. फॉलेट = कॉन्टिन्जसी थिअरी
-
- १६) माहिती तंत्रज्ञानात एखादी माहिती उपलब्ध होण्यास लागणारा वेळ, म्हणजे .....
 १) अग्रे समय २) पोच समय ३) शिथिल समय ४) अवकाश सत्य
-
- १७) "प्रशासनात उच्चस्तरीय कार्य म्हणून "चिंतन"; तर व्यवस्थापनात कार्य निष्पादन म्हणून कनिष्ठ स्तरीय कार्य करावे लागते" असे कोणी म्हटले?
 १) स्प्रिंगेल/शेल्डन २) पीटर ड्रकर ३) इ. एफ. एल. ब्रेख ४) हेन्री फेयॉल
-
- १८) कार्यकारी अधिकाऱ्यांना सल्ला देण्याकरिता संघटनेत समाविष्ट असलेले पण कोणतीही क्रियात्मक जबाबदारी नसणारे अधिकारी म्हणजे .....
 १) रेखीय कार्यकारी २) स्टाफ कार्यकारी ३) सल्लागार ४) पर्यवेक्षक

- १९) कार्याधिकार्यांच्याच्या दृष्टीने अधिकार-अंतरणाचा अर्थ होतो .....
- अ) ताकद वाढविणे   ब) ताकदीचे क्षय   क) केंद्रीकरण   ड) जबाबदारीचे अंतरण
- १) (अ) बरोबर आहे   २) (ब) बरोबर आहे
- ३) (अ) आणि (ड) बरोबर आहेत   ४) (अ), (क) आणि (ड) बरोबर आहेत
-
- २०) हॉथोर्न प्रयोग करणारी व्यक्ती कोण?
- १) हेन्‍री फेयॉल   २) एस्टन मेयो   ३) ए. एच. मॅस्लो   ४) एफ. डब्ल्यू. टेलर
-
- २१) व्यवस्थापकीय कार्याचा योग्य क्रम सांगा.
- १) नियोजन, संघटन, नियंत्रण, निर्देशन   २) नियोजन, निर्देशन, संघटन, नियंत्रण
- ३) नियोजन, संघटन, निर्देशन, नियंत्रण   ४) संघटन, नियोजन, नियंत्रण, निर्देशन
-
- २२) कार्यक्षम संचालनाचे काय परिणाम होतील?
- १) नवीन नेतृत्वाचा विकास होईल   २) कनिष्ठांवर वर्चस्व निर्माण करता येईल
- ३) कार्यक्षम नियंत्रण करता येईल   ४) नियोजन कार्यास मदत होईल
-
- २३) कोणत्याही चांगल्या संघटनेत कोणत्या प्रकारचे नेतृत्व आढळते?
- १) केवळ औपचारिक   २) केवळ अनौपचारिक
- ३) औपचारिक व अनौपचारिक नेतृत्व   ४) नेतृत्वाचा पूर्ण अभाव
-
- २४) विद्यापीठ प्रणालीकरिता उपयुक्त ठरणारे संघटन प्रकार म्हणजे .....
- १) मॅट्रिक्स संघटन   २) रेखीय व स्टाफ संघटन   ३) क्रियात्मक संघटन   ४) समिती तऱ्हेचे संघटन
-
- २५) कार्यक्षम-सार्वजनिक प्रशासनासाठी कोणत्या आवश्यक गोष्टींची आवश्यकता आहे?
- १) विशिष्ट पद्धत, प्रक्रिया आणि कार्य पद्धती   २) व्यवस्थापनाची व्याख्या करणे
- ३) योग्य नेमणूक   ४) सार्वजनिक जागृती
-
- २६) प्रशासन आणि व्यवस्थापनात फरक काय आहे?
- १) प्रशासन म्हणजे सर्व-साधारण धोरण आणि हेतू निश्चिती व व्यवस्थापन म्हणजे अंमलबजावणी
- २) प्रशासन म्हणजे अंमलबजावणी व व्यवस्थापन म्हणजे धोरण ठरविणे
- ३) प्रशासनात निर्णया प्रक्रिया असते व व्यवस्थापनात नियोजन असते
- ४) प्रशासनात अधिकारी संबंध असतात, तर व्यवस्थापनात कर्मचारी-संबंध असतात
-
- २७) नियोजनाचे मूलभूत वैशिष्ट्य कोणते?
- १) निर्णय घेण्याची बौद्धिक प्रक्रिया   २) कार्यपद्धती ठरविण्याची प्रक्रिया
- ३) उपक्रमांचे संघटन   ४) सैद्धांतिक भाषांचा खेळ

- २८) नियंत्रण परिणामकारक होईल. जेव्हा ते या गोष्टींशी संबंधित असेल, तर
- १) अर्थपूर्ण आणि स्वीकृत उद्दिष्टे
२) प्रशिक्षित आणि बुद्धिमान कर्मचारी
३) व्यवस्थापकीय धोरणे
४) योग्य प्रकारे संघटन
-
- २९) "एस्प्रीट-डि-कॉर्पस्"ते तत्त्व म्हणजे .....
- १) कार्याची योग्य विभागणी
२) अधिकाराचे केंद्रीकरण
३) सामूहिक कार्य व सहकार्य
४) सहायकांप्रति समता व न्याय
-
- ३०) आधुनिक व्यवस्थापकीय संकल्पनेचे जनक .....
- १) एल्टन मेयो
२) हेन्सी फेयॉल
३) एफ. डब्ल्यू. टेलर
४) अब्राहम मॅस्लो
-
- ३१) रॉयल कमिशन ऑन लेबर (१९३१) च्या रिपोर्टमध्ये ..... नेमण्याची शिफारस केली आहे.
- १) कामगार अधिकारी
२) कल्याणकारी अधिकारी
३) कर्मचारी अधिकारी
४) कर्मचारी व्यवस्थापक
-
- ३२) १९४८ च्या फॅक्टरीज ॲक्टमध्ये ज्या कारखान्यांमध्ये ..... कर्मचारी असल्यास तेथे प्रशिक्षण घेतलेल्या वेलफेअर ऑफिसरची नेमणूक करावी अशी शिफारस केली.
- १) १५० पेक्षा जास्त
२) २५० पेक्षा जास्त
३) ५०० पेक्षा जास्त
४) १००० पेक्षा जास्त
-
- ३३) "ह्युमन रिसोर्स डेव्हलपमेंट" ही संकल्पना आपल्या देशात ..... लोकप्रिय झाली.
- १) १९३० नंतर
२) १९६० नंतर
३) १९७० नंतर
४) १९८० नंतर
-
- ३४) उमेदवाराची निवड करण्यासाठी वापरण्यात येणाऱ्या मानसशास्त्रीय चाचण्यांचा सगळ्यात सर्वात महत्त्वाचा गुण म्हणजे .....
- १) प्रमाणीकरणाची पद्धत
२) सर्वमान्य प्रमाण
३) विश्वसनियता
४) सप्रमाणता
-
- ३५) अँथॉरिटेरियन डेमॉक्रेटिक-लेसे फेयरची लीडरशिप थिअरीचा प्रणेता .....
- १) लिंकर्ट
२) फीडलर
३) हर्शे-ब्लांचाड
४) लेविन-लिपिट्-व्हाईट
-
- ३६) परफॉर्मन्स ॲप्रेज प्रोग्रॅमचा सर्वात महत्त्वाचा उद्देश म्हणजे .....
- १) ज्यांचे काम चांगले नाही त्यांना शोधून त्यांना कामावरून कमी करणे
२) कर्मचाऱ्यांचे कच्चे दुवे कोणते हे शोधून त्यांच्यावर नियंत्रण ठेवणे
३) कोणत्या कर्मचाऱ्यांना कोणते काम द्यावयाचे व त्यांच्या कामात सुधारणा घडवून आणायच्या हे ठरविण्यासाठी
४) बढत्या देण्याच्या धोरणासंबंधी पुनर्विचार करणे

३७) कर्मचाऱ्यांमध्ये शिस्त बाणण्यासाठी खालीलपैकी कोणता पर्याय जास्त योग्य ठरेल?

- १) कामात चुका करणाऱ्यांना योग्य शिक्षा देणे
- २) कामात चुका करणाऱ्यांना कडक शिक्षा देणे
- ३) कडक शिक्षा व कडक सुपरव्हिजन करणे
- ४) ज्या पद्धतीने कर्मचाऱ्यांना स्वतःहून शिस्तीने वागण्यास उत्तेजन मिळेल अशी उपाययोजना करणे

३८) "मॅनेजरियल ग्रिड" हा संघ विकास प्रोग्रॅम कोणी सुरू केला?

- १) पीटर ड्रकर
- २) डग्लस मॅग्रगर
- ३) जॉन हंबल
- ४) ब्लेक व मॉटन

३९) मनुष्यबळ नियोजनामुळे साध्य होणारी बाब म्हणजे -

- १) कर्मचाऱ्यांची कार्यक्षम आणि प्रभावी निवड
- २) योग्य नोकरीसाठी योग्य माणसाची निवड**
- ३) कर्मचाऱ्यांची उलाढाल कमीत कमी करणे
- ४) मॅनेजिंगच्या समस्यांना प्रभावीपणे सामना करण्यासाठी व्यवस्थापनाची तयारी

४०) खालील चार विधानांपैकी एक चुकीचे आहे. ते कोणते आहे?

- १) हर्झबर्गच्या मते पगार एक प्रेरक (मोटिव्हेटर) आहे.**
- २) हर्झबर्गच्या मते पर्यवेक्षण हा एक हायजीन फॅक्टर आहे.
- ३) हर्झबर्गच्या मते कार्याचा प्रकार हा एक प्रेरक (मोटिव्हेटर) आहे.
- ४) हर्झबर्गच्या म्हणण्यानुसार फ्रिंज बेनिफिट्स हा एक हायजीन फॅक्टर आहे.

४१) खालीलपैकी विधानांपैकी केवळ एक विधान बरोबर आहे. ते कोणते आहे?

- १) बुद्धिमत्ता चाचणी ही सर्वसाधारण क्षमतेची चाचणी असते.**
- २) बुद्धिमत्ता चाचणी ही परिस्थिती चाचणी असते.
- ३) बुद्धिमत्ता चाचणी ही व्यक्तिमत्त्व चाचणी असते.
- ४) बुद्धिमत्ता चाचणी ही यशाची कसोटी असते.

४२) कारकुनी कर्मचाऱ्यांच्या निवडीसाठी, आम्ही ही पद्धत वापरतो -

i) बुद्धिमत्ता चाचणी	ii) अभियोग्यता चाचणी	iii) व्यक्तिमत्त्व चाचणी
१) केवळ (i) बरोबर आहे	२) (i) आणि (ii) बरोबर आहेत	
३) (ii) आणि (iii) बरोबर आहेत	४) (i) आणि (iii) बरोबर आहेत	

४३) कार्मिक प्रशासनाच्या वाढीसाठी महत्त्वाचे योगदान देणारा घटक म्हणजे .....

- १) कार्यक्षम कामगार संघटनेच्या चळवळीचा उदय
- २) सरकारची विकासाप्रतीची अभिमुखता
- ३) कर्मचाऱ्यांच्या कल्याणासाठी व्यवस्थापनाची बांधीलकी
- ४) कर्मचाऱ्यांचा प्रशिक्षणाचा दर्जा उंचावणे.

४४) जेथे मान्यताप्राप्त संघटना आहे तेथे तक्रार निवारण समितीच्या स्थापनेत व्यवस्थापन प्रतिनिधींची संख्या आणि विभागीय प्रतिनिधींची संख्या ओळखा -

व्यवस्थापन प्रतिनिधींची संख्या

विभागीय प्रतिनिधींची संख्या

१) एक

दोन

२) दोन

दोन

३) दोन

एक

४) एक

एक

४५) वाक्य पूर्ण करा .....

आधुनिक नेटवर्क नियोजन प्रक्रिया म्हणजे काय .....

१) पर्ट

२) अंतर्गत बदल

३) बदलास चालना

४) पूर्वसूचना

४६) मॅनेजमेंटमधील सर्व 'एम' पैकी सर्वात महत्त्वाचे 'एम' .....

१) मटेरियलचे व्यवस्थापन

२) मशीनचे व्यवस्थापन

३) पैशाचे व्यवस्थापन

४) प्रेरक शक्तीचे व्यवस्थापन

४७) योग्य जोड्या जुळवा :

अ) मनुष्यबळाचा स्रोत

: I. मुलाखत

ब) भरती

: II. प्रशिक्षण

क) अधिस्थापना (Induction)

: III. संघटनेअंतर्गत

ड) निवड

: IV. कोरा अर्ज

1) अ/II ब/III क/IV ड/I

2) अ/III ब/II क/I ड/IV

3) अ/III ब/IV क/II ड/I

3) अ/IV ब/III क/I ड/II

४८) खालीलपैकी कोणत्या क्रमाने नेतृत्व गुण विकसित होतात ?

१) वैयक्तिक वैशिष्ट्ये - गट स्वीकृती - गट संवाद - नेतृत्व निर्मिती

२) वैयक्तिक वैशिष्ट्ये - गट संवाद - गट स्वीकृती - नेतृत्व निर्मिती

३) नेतृत्व निर्मिती - गट संवाद - गट स्वीकृती - वैयक्तिक वैशिष्ट्ये

४) गट संवाद - गट स्वीकृती - वैयक्तिक वैशिष्ट्ये - नेतृत्व निर्मिती

४९) पुढीलपैकी कोणती जोड योग्य प्रकारे जुळली आहे ?

१) वैयक्तिक तक्रारी दूर करण्यासाठी कार्यपद्धती : सामूहिक सौदेबाजी

२) सामान्य मागण्या सोडवण्याची कार्यपद्धती : तक्रार देणे

३) अन्यायविरुद्ध तक्रारी मिटवण्याची कार्यपद्धती : देशांतर्गत चौकशी

४) नोकरीचे मूल्य ठरवण्याची पद्धत : कामगिरी

५०) कर्मचाऱ्यांची सेवानिवृत्ती योजना मनुष्यबळ नियोजनाचा अविभाज्य भाग आहे. हे विधान .....

- १) बरोबर   २) अर्धवट बरोबर   ३) चुकीचे   ४) अर्धवट चुकीचे

५१) रोख अंदाजपत्रकासाठी अंदाज बांधणे आवश्यक आहे .....

- १) एकूण खर्च   २) एकूण उत्पन्न
३) रोख रक्कम फक्त   ४) रोखीची आवक आणि बहिर्वाह दोन्ही

५२) भांडवली खर्चाचे अंदाजपत्रक मंजूर करताना नगरपालिकांनी खालीलपैकी कशाचा विचार करावा ?

- १) लोकांची मागणी   २) नगरसेवकांची मागणी
३) सामाजिक खर्च - फायदे विश्लेषण   ४) राजकीय पक्षाची मागणी

५३) अंदाजपत्रक तयार करण्यापूर्वी खालीलपैकी कोणती गोष्ट ठरविली पाहिजे ?

- १) अर्थ पुरवठ्याचा मार्ग   २) जबाबदार व्यक्ती
३) ठरविलेले उद्दिष्ट साध्य करण्यासाठी धोरण   ४) अहवाल सादर करण्याची पद्धत

५४) खालीलपैकी कोणती गोष्ट अंदाजपत्रकाचा उद्देश्य नाही ?

- १) भविष्याचा अंदाज घेणे   २) नियोजन करणे
३) समन्वय साधणे   ४) नियंत्रण साधणे

५५) खालीलपैकी कोणती जोडी बरोबर आहे ?

- १) अंदाजपत्रकास मंजूरी = प्रतिपोषण
२) जबाबदारी निश्चित करणे = अधिकार
३) तुलना व अहवाल = अंमलबजावणी
४) अहवालावरून कार्यवाही = प्रभावी अंदाजपत्रकीय नियंत्रण

५६) अंदाजपत्रक समितीमध्ये व्यवस्थापनातील जुने सभासद असतात कारण .....

- १) ते आर्थिक नियंत्रण करतात
२) त्यांना अधिक अनुभव असतो
३) कारण त्या समितीला धोरण ठरविणे, अंदाजपत्रक तयार करणे, दुरुस्त्या सुचविणे, अंदाजपत्रकाच्या कार्यवाहीचे अहवाल स्वीकारणे व त्यांचे विश्लेषण करणे इत्यादी महत्त्वाची कामे करावी लागतात.
४) वरिष्ठाची तशी इच्छा असते

५७) अंदाजपत्रकीय नियंत्रणाच्या यशस्वितेसाठी कशाची आवश्यकता असते ?

- १) परिस्थिती सापेक्ष व सहजसाध्य प्रमाणे   २) योग्य वेळी कार्याचे अहवाल
३) दुरुस्तीसाठी कार्यवाही   ४) वरील सर्व

- ५८) खालीलपैकी कोणती गोष्ट शून्याधिष्ठीत अंदाजपत्रकाच्या प्रक्रियेतील पायरी नाही?
- १) विशिष्ट उद्देश व निर्णय यांची सांगड घालणे
  - २) जबाबदारी केंद्रानुसार निर्णय घटक तयार करणे
  - ३) निर्णय घटकांचा महत्त्व/फायदे विचारात घेऊन क्रम लावणे
  - ४) वरीलपैकी एकही नाही

- ५९) खालीलपैकी कशाचा परिणाम तेरीज पत्रकाच्या जुळणीवर होत नाही?
- १) तत्त्वाच्या चुका
  - २) मुद्दाम केलेल्या चुका
  - ३) विसरण्यामुळे होणाऱ्या चुका
  - ४) भरपाई करणाऱ्या चुका

- ६०) खालीलपैकी कशामुळे हिशोबाच्या नोंदी बरोबर व अचूक असल्याची खात्री होते?
- १) अंतर्गत नियंत्रण
  - २) मूळ पुराव्यावरून नोंदींची तपासणी
  - ३) अंतर्गत लेखा परीक्षण
  - ४) अंतर्गत तपासणी

- ६१) प्रत्येक प्रकल्पात पहिला टप्पा कोणता असतो?
- १) व्याख्या ठरविण्याचा टप्पा
  - २) कल्पना ठरविण्याचा टप्पा
  - ३) नियोजन व संघटन
  - ४) कार्यवाही टप्पा

- ६२) कोणती आंतरराष्ट्रीय वित्तीय संस्था धरणे, रस्ते, पाणी पुरवठा, मल निस्सारण, पाटबंधारे, विद्युत निर्मिती वगैरेसाठी वित्त पुरवठा करते?
- १) आय.बी.आर.डी.
  - २) युनीडो
  - ३) आय.एम.एफ.
  - ४) ए.डी.बी.

- ६३) निविदा स्वीकारण्यासाठी तांत्रिक खुलासेवार नोंदी, व्यवस्थापन खुलासेवार नोंदी आणि विविध कंत्राटाच्या कायदेशीर बाबी व व्यापारी बाबींचा समावेश होतो. स्वीकृती ही .....
- १) उच्च किमतीला
  - २) सामान्य किमतीला
  - ३) योग्य किमतीला
  - ४) नियतम किमतीला

- ६४) प्रकल्प अभियंता प्रकल्प रोजनिशीचा उपयोग करतो. कारण .....
- १) त्याला विविध मिटिंगमधील निर्णय नोंदवायचे असतात.
  - २) त्याला कार्यवाही व संदेश वहन प्रकल्पासाठी करावयाचे असते.
  - ३) त्याला सातत्याचे नियोजन व वेळापत्रक आवश्यक असते.
  - ४) त्याला वचनपूर्ती करून प्रतिक्रिया अजमावून भविष्य ठरविणे.

- ६५) सामाजिक परिव्यय-फायदे विश्लेषण हे प्रकल्प मूल्यमापन करताना वापरतात. कारण .....
- १) सामाजिक विचारातून प्रकल्पांचे मूल्यमापन करण्याची ही विकसित केलेली पद्धत आहे.
  - २) सामाजिक गुंतवणूक मूल्यमापन करण्याची ही पद्धती आहे.
  - ३) याच्या वापराचे वाढते महत्त्व आहे.
  - ४) राष्ट्रीय महत्त्व विचारात घेऊन खाजगी व सार्वजनिक व सरकारी व निमसरकारी प्रकल्पात महत्त्व आहे.

६६) गुंतवणूक मूल्यमापन कसोटी नॉन डिस्काउंटींग कसोट्यांचा समावेश करते .....

- १) तीव्र गरज   २) पे-बॅक कालावधी   ३) डेट सर्व्हिस कव्हरेज   ४) सर्व घटक एकत्रपणे

६७) प्रकल्प खर्चाची योग्यायोग्यता खालील बाबींचा विचार करते .....

- १) कमी अथवा जास्त खर्च अंदाज टाळणे
२) पुरवठा करणाऱ्यांकडून योग्य नमुना किंमत मागवणे
३) भविष्यकालीन संभाव्य खर्च व चलनवाढ संबंधीचे घटक विचारात घेतलेले असणे
४) वरील सर्व घटक एकत्रितपणे

६८) सरकारी प्रकल्पात संबंधित हिशेब व्हाऊचर सहीत अ. जी. ऑफिसला दर ..... महिन्यांनी पाठवतात.

- १) दर-महा   २) दर ३ महिन्यांनी   ३) दर ६ महिन्यांनी   ४) दर १२ महिन्यांनी

६९) सरकारी प्रकल्पांना प्रशासकीय मंजूरी ही तांत्रिक मंजूरीच्या आधी आवश्यक असते. कारण .....

- १) सरकार ही सर्वश्रेष्ठ अधिकार मंडळ आहे
२) सरकार जनतेची काळजीवाहू असते
३) सरकारच्या मान्यतेखेरीज प्रकल्पांना आर्थिक मदत अशक्य आहे
४) वरीलपैकी कोणतेही नाही

७०) प्रकल्प व्यवस्थापनाच्या दृष्टीने खालीलपैकी कोणते विधान बरोबर आहे?

- १) ते परस्पर संबंधित सामूहिक कार्य आहे
२) ते एका अथवा अधिक संघटनांशी व कार्याशी मर्यादित आहे
३) ते कार्याची क्रियात्मक सेवा आहे
४) ते एक कालबद्ध काम आहे

७१) ..... च्या कारकिर्दीत १८६१ मध्ये मुंबईकरांसाठी विहार जलप्रकल्प सुरू झाला.

- १) जॉर्ज विटेट   २) लॉर्ड एलफिन्स्टन   ३) एफ. डब्लू. स्टीव्हन्स   ४) बाळशास्त्री जांभेकर

७२) बॉम्बे क्रोनिकल हे वृत्तपत्र कोणी सुरू केले?

- १) फिरोजशा मेहता   २) स्वामी विवेकानंद   ३) राजाराम मोहन रॉय   ४) किशोर खांडेकर

७३) नागरी भागांमध्ये रक्तदाब, हृदयविकार इत्यादी आजार वाढण्याचे प्रमुख कारण ..... हे होय.

- १) पाणी प्रदूषण   २) ध्वनी प्रदूषण   ३) हवा प्रदूषण   ४) गर्दी

७४) १९९१ च्या जनगणनेनुसार मुंबईमध्ये दरहजार पुरुषांमध्ये ..... इतके स्त्रियांचे प्रमाण आहे.

- १) ८२०   २) ९३५   ३) ९१०   ४) ९२५

७५) १९९१ च्या जनगणनेनुसार महाराष्ट्रामध्ये लोकसंख्येत तिसऱ्या क्रमांकाचे शहर कोणते?

- १) पुणे २) नागपूर ३) सोलापूर ४) ठाणे

७६) मुंबई नगरपालिका कायदा ..... मध्ये संमत झाला.

- १) १८९४ २) १९०४ ३) १८७२ ४) १९४०

७७) झोपडपट्टीत मलेरियाचा पुन्हा पुन्हा प्रादुर्भाव या कारणामुळे होतो.

- १) उघडी गटारे व अयोग्य स्वच्छता २) गढूळ पाणी
३) निकृष्ट आहार ४) यापैकी नाही

७८) मुंबईच्या चेंबूर भागास "गॅस चेंबर" असे संबोधले जाते. कारण .....

- १) गॅसचे कारखाने २) हवा प्रदूषण उच्च पातळीवर पोहचले आहे
३) पाणी प्रदूषण ४) ध्वनी प्रदूषण

७९) मुंबईमध्ये एकाच खोलीत राहणाऱ्या लोकांचे शेकडा प्रमाण ..... इतके आहे.

- १) ४२ टक्के २) ६५ टक्के ३) ७८ टक्के ४) ६१ टक्के

८०) नागरी लोकसंख्येच्या २७ टक्के लोक पिण्याच्या पाण्याविहारीत आहेत असे कोणत्या दस्तऐवजात नमूद केले आहे?

- १) भारताची सहावी योजना २) रॉयल कमिशन ऑन लेबर अहवाल
३) कोठारी आयोग अहवाल ४) छगला समिती अहवाल

८१) प्रथम व द्वितीय वर्गाच्या शहरांसाठी प्रतिदिन व दरडोई १२५ ते २०० लीटर पाण्याची गरज आहे अशी शिफारस कोणत्या संघटनेने केली आहे.

- १) मध्यवर्ती सार्वजनिक आरोग्य व पर्यावरण अभियांत्रिकी संघटना
२) आंतरराष्ट्रीय मजदूर संघटना
३) आंतरराष्ट्रीय आरोग्य संघटना
४) अखिल भारतीय मजदूर संघटना

८२) प्रदूषण प्रतिबंध हा नियंत्रण कायदा ..... मध्ये संमत झाला.

- १) १९८० २) १८८२ ३) १९७४ ४) १९९२

८३) राष्ट्रीय पर्यावरण अभियांत्रिकी संशोधन ..... येथे आहे.

- १) कलकत्ता २) नागपूर ३) दिल्ली ४) मुंबई

८४) सार्वजनिक आरोग्य या आधुनिक संकल्पनेत ..... चा समावेश होतो.

- १) माता आणि मुलांचे आरोग्य
२) सर्वांसाठी आरोग्य
३) स्वच्छतेवर केंद्रीकरण
४) यापैकी नाही

८५) दिवसेंदिवस शहरी लोकसंख्या वाढण्याचे कारण काय?

- १) उच्च जननदर
२) शहरी जीवनाचे आकर्षण
३) रोजगाराच्या शोधात स्थलांतर
४) उच्च वाहतूक सुविधा

८६) आशिया खंडातील सर्वात मोठी झोपडपट्टी ..... ही होय.

- १) धारावी झोपडपट्टी
२) इंदिरा नगर
३) साई झोपडपट्टी
४) जुनी आशिया झोपडपट्टी

८७) सर्वाधिक लोकसंख्येची घनता असलेले महाराष्ट्रातील शहर कोणते?

- १) पुणे
२) औरंगाबाद
३) मुंबई
४) नागपूर

८८) बहुतांशी श्रमिक एकटेच झोपडपट्टीत राहतात. कारण .....

- १) ते मुळात शेतकरी असतात
२) जागा व एकांताचा अभाव
३) अयोग्य शैक्षणिक सुविधा
४) त्यांच्या कुटुंबांना शहरी जीवन आवडत नाही

८९) आधुनिक झोपड्यांची सुरुवात ..... पासून झाली.

- १) शहरी जीवनाचे आकर्षण
२) औद्योगिक क्रांती
३) शैक्षणिक विकास
४) वरील सर्व

९०) गर्दी ही एक महान सामाजिक समस्या आहे. कारण .....

- १) अशांतीची निर्मिती
२) मानसिक असंतुलन निर्मिती
३) नैतिक मूल्यांचे अधःपतन
४) वरील सर्व

९१) शासनाने पारित केलेले नियम प्रतिनिहित कायद्याच्या कोणत्या प्रकारात मोडतात?

- १) वसाहत कायदे
२) स्वयंशासित कायदे
३) अधिकारीत कायदे
४) न्यायिक कायदे

९२) हिंदू विवाह कायद्यातील तरतुदीनुसार विवाहाचे स्वरूप कसे आहे?

- १) विवाह हा करार आहे
२) विवाह ही एकजूट आहे
३) विवाह हा संस्कार आहे
४) विवाहात करार व संस्काराचे साम्य आहे

९३) योग्य प्रतिज्ञाकथन कोणते?

हिंदू विवाह कायद्यात नमूद केलेले आहे की संमतीने घटस्फोटासाठीचा दावा खालील प्रतिज्ञाकथनांवर दाखल करता येईल -

अ) की ते एक वर्षापासून अलग राहत आहेत.

ब) की ते बरोबर राहू शकलेले नाहीत

क) की त्यांनी संमतीने अलग राहण्याचे ठरविले आहे

ड) त्यांनी दोघांनी दुसऱ्या व्यक्तीशी पुनर्विवाह केला आहे

१) फक्त (अ) बरोबर आहे

२) (अ) आणि (ब) बरोबर आहे

३) (अ), (ब) आणि (क) बरोबर आहेत

४) सर्व विधाने बरोबर आहेत.

९४) साम्याचे बरोबर स्पष्टीकरण करणारी विधाने निवडा.

अ) साम्य नैसर्गिक न्यायाच्या तत्वांना संबोधते

ब) साम्य म्हणजे नीतिमत्ता आणि सरळपणा

क) साम्य न्यायालयांनी लागू केलेली तत्त्वे म्हणजे साम्य

ड) साम्य म्हणजे न्यायाधीशाच्या सदहेतूवर अवलंबून असलेला नियमांचा संच

१) फक्त (अ) बरोबर आहे

२) (अ) आणि (ब) बरोबर आहेत

३) (अ), (ब) आणि (क) बरोबर आहेत

४) सर्व बरोबर आहेत

९५) "युबी जस इबी रेमेडियम" हे तत्त्व साम्याच्या कोणत्या सिद्धांतावर आधारलेले आहे?

१) समानता हेच साम्य होय

२) साम्य व्यक्तीलक्षी असते

३) उपायाशिवाय साम्य अपकृत सहन करणार नाही ४) साम्य कायद्याचा पाठपुरावा करते

९६) कलम २१ अन्वये खालील हक्क प्राप्त होतात.

अ) कोणत्याही व्यक्तीला कायद्याने नेमून दिलेल्या पद्धतीविना त्याचे आयुष्य आणि व्यक्तिस्वातंत्र्य यापासून वंचित करता येणार नाही

ब) कोणत्याही व्यक्तीस त्याच्या मालमत्तेपासून वंचित करता येणार नाही.

क) कायद्याच्या योग्य पद्धतीविना कोणत्याही व्यक्तीस त्याचे आयुष्य व स्वातंत्र्य यावर निर्बंध लादता येणार नाहीत

ड) माहिती दिल्याशिवाय कोणत्याही व्यक्तीस अटक करता येणार नाही किंवा कोठडीत ठेवता येणार नाही

१) फक्त (अ) बरोबर आहे

२) (अ) आणि (ब) बरोबर आहेत

३) (अ), (ब) आणि (क) बरोबर आहेत

४) सर्व उत्तरे बरोबर आहेत

९७) घटनात्मक उपायांचा हक्क कोणत्या कारणास्तव देण्यात आलेला आहे?

१) मानवी हक्कांचे संरक्षणासाठी

२) मूलभूत हक्कांचे रक्षणासाठी

३) कंपनीचे सर्वसाधारण हक्क सुरक्षित राखण्यासाठी ४) युद्धकाळातील संरक्षणासाठी

९८) खालील विधान पूर्ण करा.

मुस्लीम व्यक्तीचा मृत्युपत्र कार्यवाहीक .....

- १) मुस्लीम असला पाहिजे
३) मुस्लिमेत्तर असू शकतो

- २) मुस्लीम नसला पाहिजे
४) मुस्लिमेत्तर असला पाहिजे

९९) न्यायालयाने लागू करून अमलात आणलेल्या कायद्याचे तत्व अथवा प्रकरण नियंत्रित करणारे आहे असे न्यायालयाने स्वीकृत केलेले तत्व म्हणजे .....

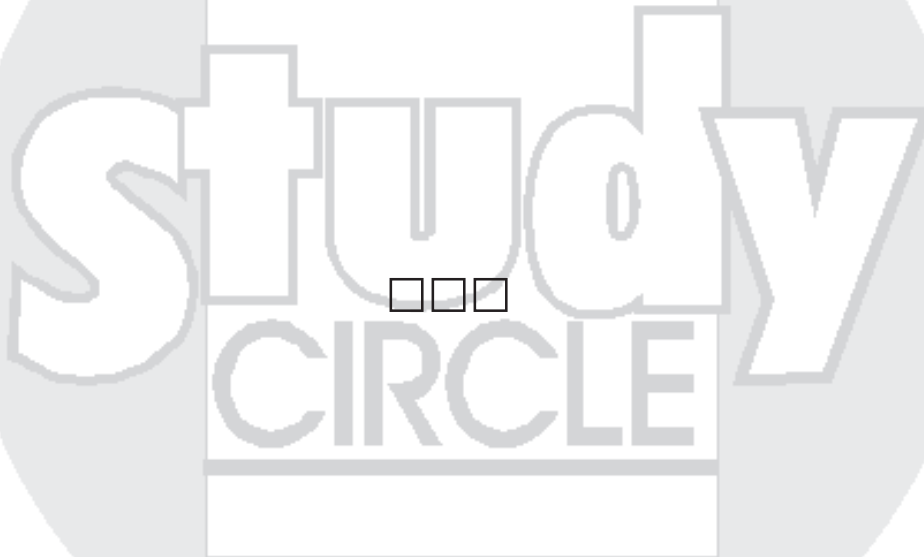
- १) निर्णय सारांश
३) न्यायिक कारणमीमांसा

- २) मतप्रदर्शन
४) निवाडा

१००) संविधानातील कोणत्या कलमानुसार १४ वर्षाखालील बालकास कारखान्यामध्ये किंवा त्या हेतूने एखाद्या धोकादायक आणि हानिकारक व्यवसायामध्ये नियुक्ती करण्यास मनाई करण्यात आलेली आहे?

- १) कलम १४
३) कलम २७

- २) कलम २४
४) कलम २८

Answers

१) भरतीच्या कोणत्या पद्धतीमध्ये जुन्या अनुभवी अधिकाऱ्याऐवजी तरुण अधिकाऱ्यांना वरिष्ठ पदावर घेतले जाते?

१) पदोन्नती   २) प्रत्यक्ष भरती   ३) अंतर्गत भरती   ४) अप्रत्यक्ष भरती

१-२	२-४	३-३	४-१	५-३	६-१	७-१	८-३	९-४	१०-२
११-१	१२-२	१३-३	१४-३	१५-२	१६-२	१७-४	१८-२	१९-२	२०-२
२१-३	२२-३	२३-३	२४-४	२५-३	२६-१	२७-२	२८-१	२९-३	३०-X
३१-१	३२-३	३३-३	३४-३	३५-२	३६-३	३७-४	३८-४	३९-२	४०-१
४१-१	४२-२	४३-२	४४-२	४५-१	४६-३	४७-३	४८-X	४९-३	५०-१
५१-४	५२-३	५३-३	५४-१	५५-४	५६-३	५७-४	५८-१	५९-४	६०-३
६१-२	६२-४	६३-३	६४-३	६५-१	६६-४	६७-४	६८-३	६९-३	७०-१
७१-३	७२-१	७३-३	७४-१	७५-२	७६-३	७७-१	७८-२	७९-२	८०-१
८१-१	८२-३	८३-२	८४-२	८५-३	८६-१	८७-३	८८-२	८९-४	९०-४
९१-X	९२-३	९३-३	९४-३	९५-३	९६-१	९७-२	९८-१	९९-१	१००-२